

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 14Co/42/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8814203670
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Majerník
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8814203670.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu: vendue, a.s., Neklanova 152/44, 128 00, Praha 2 - Vyšehrad, Česká republika, IČO: 28062256, právne zastúpeného JUDr. Zuzanou Stavrovskou, advokátkou, Poštová 1, 811 06 Bratislava, proti žalovanému: O. W., nar. X.X.XXXX, bytom D. XXX/XX, B. nad I., občan SR, zastúpený v konaní súdom ustanoveným opatrovníkom Q. R., súdnou tajomníčkou Okresného súdu B. K. I., o zaplatenie 15.073,46 Kč s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 10C/31/2014-49 z 24.11.2014 zhodou hlasov členov senátu takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Prvostupňový súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobca proti žalovanému domáhal zaplatenia sumy 15.073,46 Kč s úrokom z omeškania vo výške 25 % p.a. zo sumy 12.168,05 Kč od 1.4.2011 do zaplatenia i náhrady trov konania.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalovaný dňa 27.8.2008 uzavrel s Českou sporiteľňou, a.s. zmluvu o sporožirovom účte a o poskytovaní súvisiacich produktov a služieb. Dňa 17.9.2008 títo účastníci uzavreli aj zmluvu o poskytnutí úveru na sporožirovom účte. Podľa tejto zmluvy banka sa zaviazala poskytnúť žalovanému ako majiteľovi účtu kontokorent až do výšky k dátumu uzavretia zmluvy 10.000,- Kč. Podľa bodu 5 tejto zmluvy sa klient, majiteľ účtu, zaviazal splatiť banke celú výšku úveru, vrátane úrokov a cien za služby najneskôr do 10.9.2009. Pre nepovolený debetný zostatok na sporožirovom účte bola stanovená úroková sadzba 25 % p.a.. Česká sporiteľňa, a.s. zmluvou o postúpení pohľadávok z 29.3.2011 postúpila pohľadávku proti žalovanému žalobcovi. Oznamením o postúpení pohľadávok pôvodný veriteľ oznámil žalovanému postúpenie pohľadávky vo výške 15.073,46 Kč žalobcovi ako postupníkovi. Žalobca sa písomne vyjadril aj k možnému premlčaniu nárokov žalobcu. Uviedol, že predmetný právny vzťah sa má riadiť Obchodným zákonníkom platným v Českej republike. Odkázal pritom na českú judikatúru zdôrazňujúcu 4-ročnú premlčaciu dobu.

Ďalej prvostupňový súd v dôvodoch rozhodnutia poukazuje na čl. 15 bod 1 písm. b) Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach i čl. 16 bod 1, 2 tohto nariadenia. S poukazom na tieto ustanovenia konštatuje prvostupňový súd danosť právomoci súdov SR prejednať predmetnú vec. S odkazom na čl. 28 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I) uvádza, že toto nariadenie sa vzťahuje na zmluvy uzavreté po 17.12.2009. Cituje čl. 3 bod 1 Dohovoru o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky z 19.6.1980 (tzv. Rímsky dohovor), podľa ktorého sa zmluva spravuje právnym poriadkom, ktorý si zvolia účastníci zmluvy. Aj s odkazom na bod 41 Všeobecných obchodných podmienok, ktoré tvorili súčasť uzavretej zmluvy, preto súd prvého stupňa konštatuje, že rozhodným právom, ktorým sa má predmetný zmluvný vzťah spravovať je právo Českej republiky. Cituje preto v ďalších dôvodoch rozhodnutia ust. § 708, § 261 ods. 3 písm. d), § 262 ods. 4 Obch. zák. platného v Českej republike i ust. § 52 ods. 1, § 55 ods. 1, § 517 ods. 1 a 2 Obč. zák.. Takisto poukazuje aj na ust. § 387 ods.

1, 2, § 388 ods. 1 Obchodného zákonníka platného v Českej republike. S poukazom aj na tieto ustanovenia zdôrazňuje, že zo zmluvy o osobnom účte, z ktorej vznikla pohľadávka žalobcu uplatňovaná v tomto konaní a zo zmluvy o postúpení pohľadávok uzavretej Českou sporiteľňou, a.s. so žalobcom vyplýva aktívna legitímácia žalobcu v tomto konaní. Zdôraznil však to, že v predmetnom právnom vzťahu vystupuje spotrebiteľ, ktorý uzavrel zmluvu, od ktorej sa odvádzajú nároky v tomto konaní. Všetky režimy a opatrenia určené na ochranu spotrebiteľov platia bez ohľadu na typ štandardnej formulárovej zmluvy a v prípade duplicitnej právnej úpravy rovnakých inštitútov súkromného práva je dôvodné aplikovať právnu úpravu v občianskych právach a nie podnikateľské právo. Poukazuje pritom napr. na rozsudok NS SR 5MCdo/20/2009, alebo rozsudok Krajského súdu v Prešove 21Co/79/2013 zo dňa 5.11.2013. Poukazuje aj na aplikáciu ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 1.5.2014, ktorý ukladá súdu povinnosť v súdnom konaní z úradnej povinnosti prihliadať na premlčanie v spotrebiteľských veciach, aj keď sa ho spotrebiteľ nedovoláva. Toto ustanovenie je procesného charakteru, preto podľa neho súd postupuje v čase rozhodovania súdu. Ak má súd ex offio prihliadať na premlčanie pri aplikácii ustanovenia § 101 Obč. zák. a pri skutkovom závere, že dňom 1.4.2011 (dňom nasledujúcim po dni zosplatnenia pohľadávky) začala plynúť všeobecná 3-ročná premlčacia lehota, ktorá uplynula dňom 1.4.2014 a žaloba bola podaná na súde až 30.4.2014 je žalobcom uplatnený nárok uplatnený po uplynutí 3-ročnej premlčacej doby. Preto súd žalobu pre premlčanie zamietol.

Výrok o trovách konania odôvodnil prvostupňový súd aplikáciou ust. § 142 ods. 1 O.s.p..

Proti tomuto rozsudku včas podal odvolanie žalobca. Vytýka súdu prvého stupňa, že na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza aj z nesprávneho právneho posúdenia veci. Zdôrazňuje, že k možnosti premlčania nároku sa vyjadril písomným podaním, na ktoré odkazuje aj v tomto odvolaní. Poukazuje na to, že jeho právny predchodca Česká sporiteľňa, a.s. uzavrela so žalovaným 27.8.2008 zmluvu o sporožirovom účte - osobný účet Českej sporiteľne, a.s. a o poskytovaní súvisiacich produktov a služieb. Jednalo sa o právny vzťah podliehajúci českému Obchodnému zákonníku, konkrétne ustanoveniam o bežnom účte. Následne 17.9.2008 žalobca uzavrel so žalovaným zmluvu o kontokorentnom úvere a na základe tejto zmluvy banka poskytla žalovanému úver na sporožirovom účte formou kontokorentného úveru vo výške, ktorá ku dňu podpisu zmluvy predstavovala sumu 10.000,- Kč. Žalovaný mohol priebežne čerpať peňažné prostriedky až do dohodnutej výšky s tým, že takto vyčerpané prostriedky museli byť vrátené do jedného roka od prvého čerpania kontokorentu. Podľa bodu 16.4 Všeobecných obchodných podmienok banky bol dohodnutý záväzok žalovaného neprekročiť dohodnutú výšku poskytnutého úveru kontokorentu. Žalovaný postupne úver vyčerpal, ale k jeho vyrovnaníu, t.j. k zaplateniu nedošlo, navyše došlo k prekročeniu limitu kontokorentného úveru a stav účtu sa dostal do nepovoleného debetu. Banka ako pôvodný veriteľ žalovaného niekoľkokrát vyzývala k zaplateniu dlhu, avšak márne. Zmluva o sporožirovom účte i zmluva o kontokorente odkazujú na Všeobecné obchodné podmienky banky, v ktorých bolo dohodnuté aj rozhodné právo. Právne vzťahy medzi klientom a bankou sa mali riadiť právnym poriadkom Českej republiky. Voľba práva bola účastníkmi uskutočnená vo Všeobecných obchodných podmienkach Českej sporiteľne, a.s., ktoré boli neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o poskytnutí úveru a zmluvy o sporožirovom účte. V zmysle Dohovoru o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky, ktorý bol otvorený v Ríme 19.6.1980 je nutné aplikovať čl. 3 ods. 1 tohto Dohovoru, t.j. to, že zmluva sa spravuje právnym poriadkom, ktorý si zvolili účastníci zmluvy. Žalovaný si otvoril účet na území Českej republiky, hoci bol občanom Slovenskej republiky, a takisto čerpal úver na území Českej republiky. Aj článok 3 ods. 1 tohto Dohovoru je preto použiteľný a nejde ani o situáciu, ktorú má myslieť čl. 5 ods. 4 písm. b) Dohovoru, ktoré vylučuje použitie Dohovoru v určitých spotrebiteľských zmluvách. Nárok žalobcu na zaplatenie istiny vo výške 12.168,05 Kč predstavuje čiastku, o ktorú bol účet prečerpaný, v konaní sa ďalej uplatňuje riadny úrok z kontokorentného úveru a suma 2.889,66 Kč predstavuje sankčný úrok za nepovolené prečerpanie účtu za dobu od nepovoleného prečerpania peňažných prostriedkov na účte, ktoré predstavovali ku dňu účinnosti zmluvy o postúpení pohľadávok, t.j. ku dňu 1.4.2011. Prvostupňový súd konštatoval to, že sa riadi českým právnym poriadkom. Napriek tomu urobil záver o uplatnení 3-ročnej premlčacej lehoty podľa Občianskeho zákonníka s prihliadnutím na práva spotrebiteľa. Právny poriadok ČR s prihliadnutím aj na pripojené judikáty odôvodňuje záver o 4-ročnej premlčacej dobe. Navrhuje preto rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť tak, že žalobe sa v celom rozsahu a uplatňuje si aj nárok na náhradu trov konania.

Žalovaný ani jemu súdom ustanovený opatrovník sa k podanému odvolaniu nevyjadrili.

Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) na prejednanie podaného odvolania nariadil zodpovedajúco ust. § 214 ods. 1 písm. a) O.s.p. pojednávanie. Predvolanie na pojednávanie bolo doručované zástupcovi žalobcu, žalovanému na adresu jeho bydliska uvedenú žalobcom v žalobe i súdom prvého stupňa pre žalovaného ustanovenému opatrovníkovi. U všetkých týchto doručovaných subjektov bolo doručenie predvolania riadne realizované. Žalobca prostredníctvom splnomocneného zástupcu žiadal ospravedlniť svoju neúčast' na pojednávaní a súhlasil s prejednaním veci v jeho neprítomnosti. Žalovaný ani jemu ustanovený opatrovník sa nariadeného pojednávania nezúčastnili. Za takéhoto stavu bola daná možnosť prejednať vec aj v neprítomnosti účastníkov konania tak, ako vyplýva z ustanovenia § 101 ods. 2 O.s.p., ktoré je použiteľné aj pre odvolacie konanie v zmysle ust. § 211 ods. 2 O.s.p..

Aj v neprítomnosti účastníkov konania odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok i konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 ods. 1, 3 O.s.p.. Bol teda viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania, nad rámec ktorých nebol oprávnený ani povinný rozhodnutie súdu prvého stupňa preskúmať. Výnimkou, ktorú je však treba v tomto konaní zdôrazniť, sú vady konania, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Po takomto prieskume odvolací súd dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky ani pre zmenu ani pre potvrdenie napadnutého rozhodnutia.

Z obsahu spisu vyplýva, že prvostupňový súd ustanovil žalovanému opatrovníka z dôvodu, že jeho pobyt nie je známy. Uznesenie súdu prvého stupňa zo 17.3.2015 č.k. 10C/31/2014-63 odkazuje na aplikáciu ust. § 29 ods. 2 O.s.p..

Tak, ako je už uvedené vyššie, odvolací súd v záujme prejednať vec na pojednávaní, doručoval predvolanie aj samotnému žalovanému. Zásienka obsahujúca predvolanie pre žalovaného na nariadené pojednávanie mu bola riadne doručená na adresu uvedenú žalobcom v návrhu.

Zdá sa, že za takejto procesnej situácie je dôvodným postup podľa § 29 ods. 4 O.s.p.. Pretože odvolací súd tak, ako bude uvedené ďalej, privodil vo veci zrušujúce rozhodnutie súdu prvého stupňa, bude takýto postup vecou prvostupňového súdu.

Bez akýchkoľvek pochybností z obsahu zmluvy o sporozírovom účte zo dňa 27.8.2008 a zo zmluvy o kontokorentnom úvere zo 17.9.2008 vyplynuli skutočnosti, ktoré sa týkali založenia zmluvného vzťahu medzi Českou sporiteľňou, a.s. a žalovaným. Zo zmluvy o poskytnutí úveru na sporozírovom účte zo dňa 17.9.2008 (č.l. 17 až 18 spisu) vyplýva okrem iného aj to, že žalovaný sa zaviazal splatiť banke celú výšku kontokorentu, vrátane úrokov a cien za služby najneskôr do 10.9.2009. Prvostupňový súd podľa dôvodov svojho rozhodnutia uvádza dátum, od ktorého sa počítalo plynutie všeobecnej premlčacej doby, odo dňa 1.4.2011. Uvádza údaj o zosplatnení pohľadávky týmto dňom. Na inom mieste v dôvodoch rozhodnutia sa konštatuje výzva na zaplatenie zo dňa 1.12.2009. Z dôvodov napadnutého rozhodnutia však nevyplývajú skutočnosti, ktoré by svedčili o tom, ku ktorému dátumu sa dostal žalovaný do omeškania so splatením pohľadávok, kedy došlo ku realizácii úkonu banky smerujúcej ku zosplatneniu a nie je tak z konania zrejím presný a určitý dátum, od ktorého mala začať plynúť všeobecná premlčacia doba.

Dôvody napadnutého rozhodnutia nedávajú jednoznačnú odpoveď ani na to, či sa nemá v predmetnej veci aplikovať čl. 5 ods. 2, ods. 4 písm. b) Dohovoru o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky z roku 1980, na ktorý odkazuje v dôvodoch rozhodnutia prvostupňový súd. Pre aplikáciu príslušného ustanovenia tohto Dohovoru sú relevantné okolnosti týkajúce sa aj skutočnosti odvíjajúce sa od obvyklého pobytu. Tu treba zdôrazniť aj čl. 5 ods. 2 Dohovoru, ktorý zdôrazňuje, že bez ohľadu na ustanovenia čl. 3, nemôžu účastníci zmluvy svojou voľbou práva zbaviť spotrebiteľa ochrany, ktoré mu poskytujú imperatívne normy štátu jeho obvyklého pobytu za tam ďalej uvedených podmienok.

Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa ako hmotnoprávnu, tak procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd preto preskúmal zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež aj zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo.

Jedným z princípov práva na spravodlivý proces je aj povinnosť súdov svoje rozhodnutia podľa § 157 ods. 2 O.s.p. odôvodniť tam ustanoveným spôsobom.

Podľa ust. § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne a jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádza a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Štruktúra odôvodnenia rozhodnutia je vždy v priamej spojitosti so základným právom účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Ak súd pri odôvodňovaní rozhodnutia nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p., dochádza nielen k tomu, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie naplnené reálnym obsahom. Odôvodnenie rozhodnutia dovoľuje účastníkom konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní vo veci samej. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je predovšetkým preukázať jeho správnosť a odôvodnenie súčasne musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí.

Nepreskúmateľnosť rozhodnutia je vždy dôvodom pre zrušenie veci postupom podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., pretože v dôsledku nepreskúmateľnosti rozhodnutia sa odníma účastníkovi možnosť konať pred súdom za situácie, že nie je transparentne jasné, na čom je založené rozhodnutie súdu.

Tak ako je už uvedené vyššie, odvolací súd mal snahu vec z hľadiska skutkového objasniť tak, aby mohol privodiť vo veci vecné meritórne rozhodnutie. Z dôvodu neúčasti účastníkov konania na nariadenom odvolacom pojednávaní sa nerealizovali tak úkony, ktoré by umožňovali privodiť vo veci skutkový záver zodpovedajúci ust. § 153 ods. 1 O.s.p. o skutočnostiach o splatnosti úverových pohľadávok vyplývajúcich z kontokorentného úveru, či z vedenia účtu. Zo spisu nevyplýva história o týchto skutočnostiach, a tak, ako je už vedené vyššie, obsah zmluvy o kontokorentnom úvere dáva možnosť aj na úvahy, že pohľadávka žalobcu bola splatná už dňom 10.9.2009? V spise absentuje úkon o zosplatnení úveru, pričom ak sa uvažuje o takomto úkone veriteľa, teoreticky prichádza do úvahy možnosť, že to mohlo byť realizované už pred 10.9.2009. Každopádne však premlčacia doba nemohla plynúť od 1.4.2011, kedy nastali účinky postúpenia pohľadávky zo strany Českej sporiteľne, a.s. na žalobcu.

Je zrejmé, že vzhľadom na dátum uzavretia predmetných zmlúv, od ktorých žalobca odvádza uplatňované nároky, neprichádza do úvahy aplikácia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I). Zdá sa, že správne sa má teda aplikovať Dohovor o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky z 19.6.1980. Aj tento však vo svojich ustanoveniach má, tak ako je už uvedené vyššie, úpravu, ktorá odôvodňuje použitie zvoleného práva, alebo aj práva, ktoré by mohlo byť použité na ochranu spotrebiteľa podľa imperatívnych noriem štátu jeho obvyklého pobytu. Nie je teda vylúčené aj aplikovanie právnych noriem Slovenskej republiky. Aj ustanovenia § 9 a nasl. zák. č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom upravujú možnosti voľby práva, pričom je rozdiel v znení § 10 tohto ustanovenia (podľa realizovaných novelizácií), najmä ods. 4, ktorý od 13.6.2014 zaviedol aj úpravu záväzkových vzťahov súvisiacich zo spotrebiteľských zmlúv spravujúcu sa slovenským právnym poriadkom, ibaže právo, ktoré by bolo inak rozhodné poskytuje spotrebiteľovi lepšiu ochranu jeho práv. Toto ustanovenie však, tak ako je už uvedené, vzhľadom na čas uzavretia zmluvy pre predmetnú vec je nepoužiteľným.

Toto sú nastolené otázky, ktoré majú relevantný význam pre posúdenie aj prípadného premlčania nárokov.

Dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa však v tomto smere nedávajú dostatočnú odpoveď, najmä na splatnosť nárokov uplatňovaných veriteľom, a teda aj na to, či pri aplikácii prípadnej českej právnej úpravy nie sú tieto nároky, ktoré sú uplatnené, podanou žalobou premlčané. Česká právna prax je zdá sa jednotná v tom, že sa aj na tieto právne vzťahy pri posudzovaní premlčania aplikujú normy Obchodného zákonníka. Pre záver o použití noriem buď právneho poriadku SR alebo ČR nieto zatiaľ spoľahlivého podkladu a zdá sa, že pre tieto účely je potrebným zistiť skutkové okolnosti predovšetkým výsluchom žalovaného.

Ak rozhodnutie súdu prvého stupňa je nepreskúmateľné, odvolaciemu súdu neostala iná možnosť len napadnutý rozsudok okresného súdu zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p..

Tak ako je už zdôraznené vyššie, javí sa byť dôvodným aj postup podľa § 29 ods. 4 O.s.p. vo vzťahu k žalovanému.

Povinnosťou prvostupňového súdu bude teda opätovne vec prejednať a rozhodnúť.

Prvostupňový súd zároveň rozhodne aj o trovách odvolacieho a prvostupňového konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.). Ak bolo rozhodnutie zrušené a bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 226 O.s.p.).

Uvedené rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.